

Sygn. akt V ACz 991/14

POSTANOWIENIE

Dnia 6 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach, Wydział V Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jadwiga Galas

Sędziowie: SA Grzegorz Stojek

SA Olga Gornowicz – Owczarek (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 6 października 2014 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku I. D.

z udziałem J. M. (1) i J. M. (2)

o udzielenie zabezpieczenia

na skutek zażalenia uczestników

na postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 25 lipca 2014 r., sygn. akt II Co 52/14

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że wniosek o zabezpieczenie oddalić;
2. zasądzić od wnioskodawczyni I. D. na rzecz uczestniczki J. M. (1) kwotę 30 (trzydzieści) złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego;
3. zasądzić od wnioskodawczyni I. D. na rzecz uczestnika J. M. (2) kwotę 30 (trzydzieści) złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

Sygn. akt V ACz 991/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy udzielił wnioskodawczyni zabezpieczenia w ten sposób, że ustanowił hipotekę na jej rzecz na 49/50 udziałach w prawie własności J. i J. M. (2) nieruchomości, położonej w R. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Raciborzu prowadzi księgę wieczystą nr (...) do kwoty 500.000 zł i wyznaczył uprawnionej termin do złożenia pozwu skierowanego przeciwko J. i J. M. (2) o zapłatę kwoty 500.000 zł z tytułu kary umownej.

Sąd Okręgowy uznał za uprawdopodobnione okoliczności wskazane we wniosku, a dotyczące istnienia roszczenia powódki o zapłatę kary umownej w wysokości 500.000 zł z powodu rozwiązania umowy najmu przed upływem określonego w umowie okresu, a fakt ten został uprawdopodobniony poprzez wydanie rozstrzygnięcia w innej sprawie sądowej między stronami, które również odnosiło się do kwestii rozwiązania tej umowy. Natomiast interesu prawnego Sąd Okręgowy dopatrył się w okoliczności, że uczestnicy mają duże zadłużenie, co wynika z ilości obciążeń hipotecznych nieruchomości, a to mogłoby wnioskodawców pozbawić w przyszłości możliwości zaspokojenia.

W zażaleniach na powyższe postanowienie uczestnicy wnosili o jego zmianę poprzez oddalenie wniosku. Zarzucili naruszenie art. 730¹ k.p.c., art. 199 k.c., art. 385 k.c., art. 58 k.c. i błąd w ustaleniach faktycznych. Uczestnicy kwestionowali istnienie wierzytelności, której wniosek o zabezpieczenie dotyczył.

W odpowiedzi na zażalenie uprawniona wniosła o oddalenie zażaleń i obciążenie uczestników kosztami postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenia zasługiwały na uwzględnienie.

Na wstępie należy poczynić ogólną uwagę, iż postępowanie zabezpieczające ma charakter odformalizowany, a istnienie roszczenia podlegającego zabezpieczeniu powinno być jedynie uprawdopodobnione, co oznacza, że nie jest konieczne zachowanie szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym (art. 243 k.p.c.). Odformalizowany charakter uprawdopodobnienia roszczenia rzutuje na sposób oceny materiału dowodowego zaoferowanego na etapie składania wniosku o udzielenie zabezpieczenia. Wystarczy uprawdopodobnić, że w konkretnych okolicznościach faktycznych uprawnionemu przysługuje roszczenie podlegające ochronie w świetle obowiązujących przepisów prawa. Uprawdopodobnienie roszczenia może nastąpić w każdy możliwy sposób, ma ono dać sądowi słuszną podstawę do przypuszczenia o istnieniu roszczenia, na podstawie kryterium wiarygodności roszczenia. Uprawniony powinien przedstawić i uzasadnić twierdzenia stanowiące podstawę dochodzonego roszczenia. Uprawdopodobnienie odnosi się w praktyce zarówno do okoliczności faktycznych, na których opiera się roszczenie i które powinny być przedstawione, a ich istnienie prawdopodobne w świetle dowodów oferowanych przez uprawnionego, jak i do podstawy prawnej roszczenia, która powinna być również prawdopodobna w tym znaczeniu, że dochodzone roszczenie znajduje podstawę normatywną. (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 24 lutego 2014 r., sygn. akt I ACz 282/14).

Nie jest zatem celem postępowania zabezpieczającego ostateczne rozstrzygnięcie o słuszności roszczenia, które ma zostać zabezpieczone, a tym samym naruszenia prawa materialnego, które uczestnicy podnoszą w treści zażaleń, pozostają nieadekwatne do zakresu rozpoznawanego wniosku.

Jednak należy się zgodzić za skarżącymi, że wniosek o zabezpieczenie nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż w oparciu o te argumenty i dokumenty, na które powołuje się wnioskodawczyni, nie sposób uznać, że roszczenie zostało uprawdopodobnione. Roszczenie jest uprawdopodobnione, jeżeli bez głębszego wnikania we wszystkie możliwe aspekty faktyczne i prawne sprawy, istnieje znaczna szansa, że w świetle przytoczonych przez wnioskodawcę twierdzeń faktycznych przysługuje ono uprawnionemu. Tymczasem roszczenie powódki budzi poważne wątpliwości.

Wnioskodawczyni powołuje się na odpowiedzialność kontraktową uczestników przedstawiając orzeczenie sądowe zapadłe w sprawie wytoczonej przez uczestników wnioskodawczyni o eksmisję z nieruchomości oraz umowę najmu. W treści umowy znajduje się zapis o karze umownej, której wnioskodawczyni zamierza dochodzić. Jednak umowa została podpisana w imieniu uczestników przez osobę trzecią powołującą się pełnomocnictwem, którego jednak nie przedstawiono. Ponieważ uczestnicy kwestionują zakres pełnomocnictwa do zawarcia postanowienia również w zakresie zastrzeżenia kary umownej, skuteczność jego ustanowienia budzi wątpliwości. Ostrożność w interpretacji pełnomocnictwa i umowy w tym zakresie jest o tyle wskazana, że uprawnienie do kary umownej zostało przyznane wyłącznie najemcy, a jej wysokość jest znaczna.

Zbyt daleko idący jest wniosek uprawnionej o uznaniu za wykazane okoliczności zasadności zapłaty kary umownej poprzez wydanie wyroku nakazującego jej opuszczenie lokalu użytkowego. Wprawdzie z mocy art. 365 k.p.c. wynika, że orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, to jednak zakres tego związania, poza sentencją wyroku, dotyczy tylko tych okoliczności, które indywidualizują sentencję rozstrzygnięcia o przedmiocie sporu i w jakim określają one istotę danego stosunku prawnego, przy czym chodzi tylko o elementy uzasadnienia dotyczące rozstrzygnięcia, co do istoty sprawy, w których sąd wypowiedział się w sposób stanowczy o żądaniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 maja

2004 r., sygn. akt V CK 528/03). W tym się przejawia powaga rzeczy osądzonej. Związanie sądu w innej sprawie ustaleniami prawomocnego orzeczenia dotyczy zatem tylko tego materiału procesowego, który odnosi się do podstawy faktycznej w zakresie hipotezy normy materialnoprawnej zastosowanej przez sąd, natomiast twierdzenia i dowody dotyczące innej podstawy prawnej są dla konkretnej sprawy obojętne (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2003 r., sygn. akt III CZP 97/02).

W sferze zainteresowania Sądów rozpoznających pozew o eksmisję były jedynie okoliczności związane z ustaniem stosunku prawnego. Poza podstawą faktyczną pozostawały natomiast przesłanki związane z roszczeniem odszkodowawczym, które wynika z niewłaściwego wykonania umowy. Ograniczenie się zatem wnioskodawczynie do treści orzeczenia, w którym stwierdzono, że uczestnicy skutecznie rozwiązali umowę nie może być wystarczające do uznania uprawdopodobnienia roszczenia, gdyż przesłankę odpowiedzialności odszkodowawczej uczestników wnioskodawczynie nawet nie opisała. Poza przytoczeniem faktu, że zobowiązani rozwiązali umowę, uprawniona pominęła, że tym samym orzeczeniem stwierdzono, iż z mocy art. 661 § 1 k.c. umowa najmu w momencie jej rozwiązania stanowiła umowę na czas nieoznaczony, a powodowi w tamtym procesie przysługiwało prawo wypowiedzenia umowy. Nie zostały natomiast przytoczone żadne okoliczności świadczące o niewłaściwym wykonaniu świadczenia niepieniężnego przez uczestników, które to okoliczności stanowią podstawową przesłankę uwzględnienia żądania o zapłatę kary umownej (art. 483 k.c.). Wobec tego za wątpliwe w świetle przytoczonych okoliczności we wniosku pozostaje roszczenie, którego zabezpieczenia domaga się powódka. Oczywistym jednak jest, że stwierdzenie braku uprawdopodobnienia roszczenia odnosi się wyłącznie do treści rozpatrywanego obecnie wniosku, co nie ma na celu ostatecznego rozstrzygnięcia, czy roszczenie rzeczywiście istnieje. Nie przesądzając zatem tej kwestii, należało jedynie dojść do wniosku, że wniosek nie spełniał wymogów art. 730¹ k.p.c., a wobec tego podlegał oddaleniu.

Stąd też zażalenia uczestników odniosły zamierzony skutek i zaskarżone postanowienie uległo zmianie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 13§ 2 k.p.c. obciążając nimi wnioskodawczynię, jak stronę przegrywającą. Uczestnicy ponieśli jedynie koszty opłaty od zażaleń w wysokości po 30 zł każdy, stąd te koszty Sąd Apelacyjny zasądził od wnioskodawczynie na rzecz każdego z nich.